

Nr 2

Veebruar 2008

TÄHED

WWW.LASTEKAS.EE

www.taheke.delfi.ee

Kätte on jõudnud veebruar – vastlakuu, sõbrapäevakuu ja Eesti Vabariigi sünnipäeva kuu. Neist kõigist tähtpäevadest teeb juttu ka Täheke. Kuna meie oma Eesti riik saab tervelt 90. aastaseks, siis sellest on juttu seekord kõige rohkem. On ju number 90 juubelinumber ja juubelitest tulebki natuke rohkem juttu teha kui tavalistest sünnipäevadest.

Eesti rahvuslinnud suit-supäasukesed võtavad veebruarikuu vastu aga lõunamaal, kuhu nad talve hakul rändasid. Kaks rahvuslindu lesivadki parajasti laisalt lamamistoolides, näärikingiks saadud prillid ees, ja arutavad maailma asju. Võibolla meenub neile ka nende väike kauge kodumaa. **Mida üks päasuke teisele ütleb?**

Saada oma vastus enne 18. veebruari meiliaadressil taheke@taheke.ee või lahtisel postkaardil Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn.

Vastusele lisa **kindlasti** oma nimi, vanus ja aadress!

Parimatele vastajatele on auhinnaks Täheke süssikotid ning DVD-d „Kalle Blomkvist ja Rasmus“ ja „Kalle Blomkvist. Meisterdetektivi ohtlik elu“.

Jaauarikuu Tähekese jutumulli põhittegi oli raamatuid lugev kass Peeter. Tahtsime teada, mida peretütar Pille-Elisabeth kassi raamatuhuvi kohta ütleb.

Võiduvastused:

Pille-Elisabeth ütleb: „Kuule, Peeter, kui nii edasi läheb, siis oled sa varsti nagu härra LugemisHull. Ainult et natuke hullem.“

Elise Metsanurk, (10 a), Tartumaa

Pille-Elisabeth ütleb: „Peeter, kui sa nii kaua valaskala pilti vaatad, hakkab sul kõht valutama!“

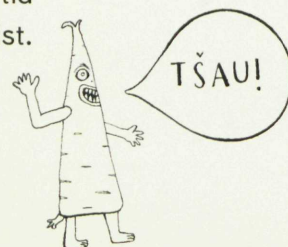
Kristjan Mäeots, (8 a), Kuressaare

Pille Elisabeth ütleb: „Kiisuke, aga sul on ju raamat tagurpidi ees!“

Katri-Miili Järvesaar, (5 a), Lääne-Virumaa

Elise saab endale auhinnaks raamatu „Naksitrallid“, Kristjan raamatu „Tere, Volli“ ja Katri-Miili raamatu „Suur must koer/Suur must pini“. Lisaks Täheke süssikott. Aitäh kõigile vastajatele, keda seekord oli õige rohkesti!

Kõik auhinnad saab kätte posti teel.

Joonistanud Hillar Mets

SISUKORD

Lendab kotkas üle laane <i>Heli Illipe-Sootak</i>	4
Väike suitsupääsuke <i>Helle Laas</i>	4
Vanade aegade lapsed <i>Kätlin Vainola</i>	5
President kinnas <i>Andrus Kivirähk</i>	6
Luuletused <i>Ilmar Trull, Contra</i>	8
Vastlad lida-tädi juures <i>Kristiina Kass</i>	10
Luuletused <i>Eno Raud</i>	12
Detektiiv <i>Ilona Martson</i>	14
Post	16
Kokanurk <i>Kris Leinatamm</i>	17
Koomiks <i>Elina ja Joonas Sildre</i>	18
Ohhoo! <i>Tauno Vahter</i>	19
Meisterdus	20
Nali	22
Arva ära!	23

TÄHEKE

SA Kultuurileht lasteajakiri
ASUTATUD JAANUARIS 1960 • ILMUB KORD KUUS

Toimetuse aadress:
Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn
taheke@taheke.ee
Telefon 646 3697

Peatoimetaja Ilona Martson
Kunstiline toimetaja Priit Rea
Makett Dan Mikkin

Tähekest saab tellida otsekorralduslepinguga
www.tellimine.ee
telefon 666 2535

Esikaane on joonistanud Anne Pikkov.

TÄHEKEST TOETAB EESTI KULTUURKAPITAL

ALGAB NUKITSA KONKURSS

Kuni 20. veebruarini saavad kõik Eesti alla 16-aastased lugejad hääletada oma viimasel ajal ilmunud lemmikraamatute poolt. Seekordne Nukitsa konkurss on arvult juba üheksas. Nagu ikka on konkursi eesmärk selgitada, kes on viimase kahe aasta jooksul olnud Eesti parim lastekirjanik, kes parim lasteraamatukunstnik. Hääletada saab üle Eesti rahvaraamatukogude lasteosakondades ja Eesti lastekirjanduse keskuse kodulehel www.eltk.ee. Hääletamine on ühekordne: iga osaleja tohib täita ainult ühe sedeli. Oma arvamust saavad avaldada ka täiskasvanud.

Konkursi tulemused kuulutatakse pidulikult välja 12. aprillil lastekirjanduse keskuse uues majas. Võitjad saavad endale pronksist Nukitsa kuju. Nagu ikka on lisaks auhinna-saajatele sinna oodatud hääletuses osalenud lapsed Eesti-maa eri paikadest. Lapsed valitakse loosiga.

ENO RAUD 80

15. veebruaril oleks saanud 80-aastaseks suurepärase lastekirjanik Eno Raud (1928-1996).

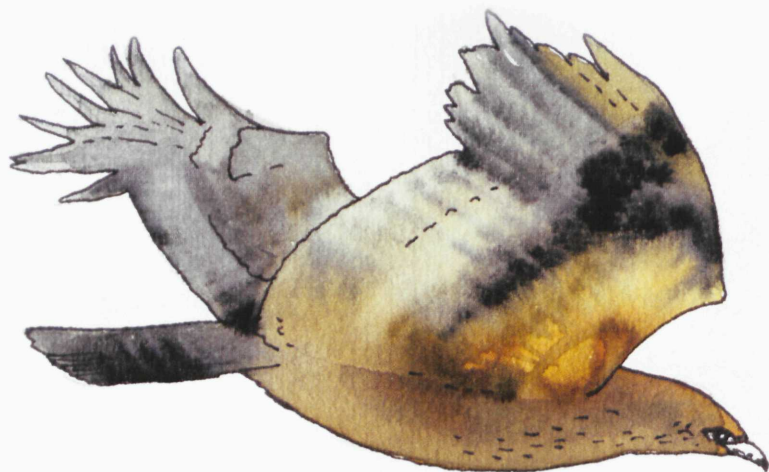
Tänaseks on tema raamatuid lugenud vist iga Eesti inimene. Elanud kaasa Muhvi, Kingpoole ja Sammalhabeme seiklustele. Hoidnud kaisus kaltsunukk Sipsikut. Ka Eesti vägimehi Kalevipoega ja Suurt Tõllu tunnevad paljud eestlased nii hästi just tänu Eno Raua teostele. Lisaks veel hulk toredaid raamatuid, näiteks „Ninatark muna“, „Karu maja“, „Konn ja ekskavaator“, „Mõru kook“ ja „Kala kõnnib jala“.

Ümmarguse sünnipäeva puhul avaldab Täheke Eno Raua seni ilmumata luuletusi kogust „Eriline herilane“.

Joonistanud
Aveliis Veskimäe,
(9 a), Türi

Heli Illipe-Sootak

LENDAB KOTKAS ÜLE LAANE

LENDAB KOTKAS ÜLE LAANE,
MÖTTES KAASA LENDAN MA,
ISTUN PILVELAMBA SELGA
KUUSELADVAST KÕRGMAL.

LENDAB KOTKAS ÜLE SOODE,
TALLE JÄRGI LIUGLEN MA,
LAINTEVAHUS MERE POOLE
ÜLE ARMSA KODUMAA.

LENDAB KOTKAS ÜLE NIIDU,
ÜLE ÕITSA HEINAMAA.
TAAMAL KOHISEVAD METSAD –
MINU KODU, MINU MAA,
MINU KODU, MINU MAA...

Helle Laas

VÄIKE SUITSUPÄÄSUKE

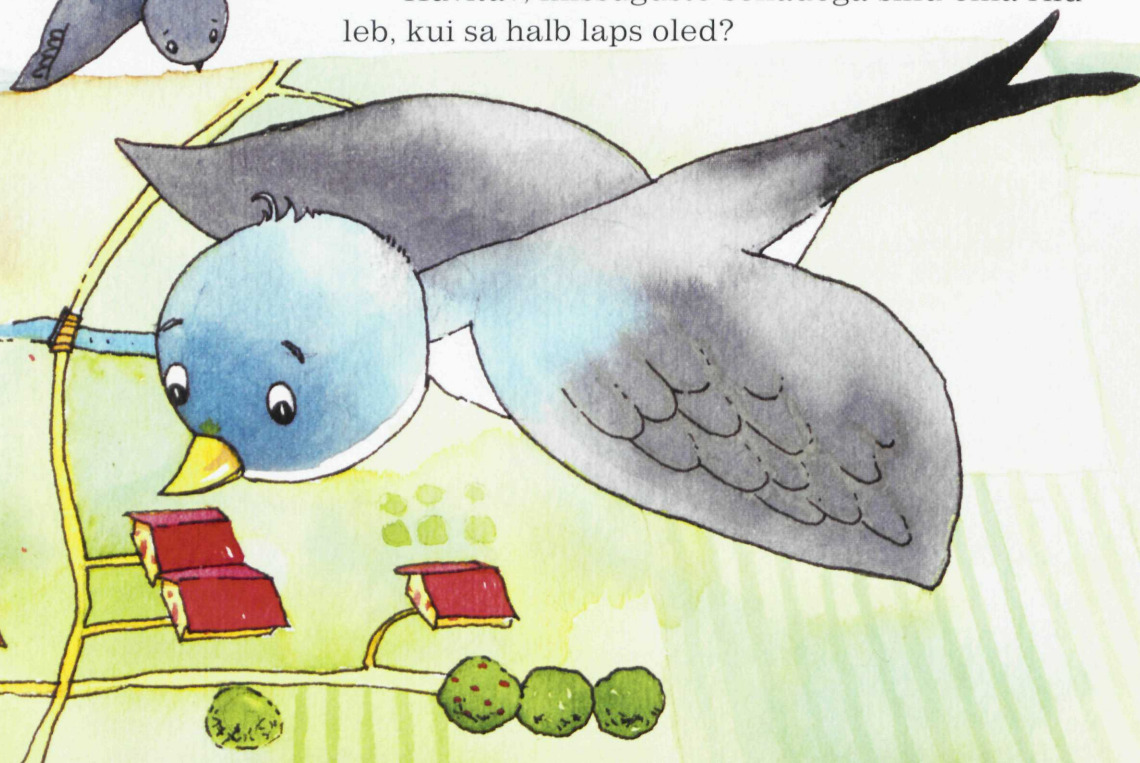
Olen väike suitsupääsuke, eesti rahvuslind. Olen parasjagu selles eas, kus lendama õpitakse. Lendama õppimise ajal võib aga juhtuda nii head kui ka halb. Ja selles eas võib ka laps olla nii hea kui ka halb.

Kui ma hea laps olen, siis ema hellitab mind: „Oh, sa mu linnupojuke, pesamunakene, nokarullikene, supsusulekene ...”

Kui ma aga juhtun halb laps olema, siis ema riidleb: „Pesanuhtlus, kõvernokk, laisktiib, pusa-sulg ...”

Huvitav, missuguste sõnadega sinu ema sind hellitab, kui sa hea laps oled?

Huvitav, missuguste sõnadega sinu ema riidleb, kui sa halb laps oled?

Kätlin Vainola

VANADE AEGADE LAPSED

Kelli käis isaga talurahva muuseumis. Seal oli kõik vanaaegne: maja, saun, voodid jaapid. Majas polnud kraanikaussi ja külmkappi. Seda teadis Kelli juba enne, et vanasti polnud üldse telekat leiutatud. Inimesed vaatasid siis põlevat kaminat ja neile tundus see nagu telekas.

Õhtul kodus oli Kelli väga mõtlik.

„Mis sa muretsed, Kelli?“ küsis ema.

„Ma olen natuke kurb.“

„Miks sa kurb oled?“

„Et vanasti lastel nii jube oli.“

„Miks neil jube oli?“

„Neil olid nii pimedad ja mustad toad ja neil polnud üldse mänguasju. Neil vist värvilisi asju polnud üldse, kõik oli must ja pruun,“ selgitas Kelli.

„Nojah,“ jäi ka ema mõtlikuks.

„Ja nad pidid kohe tööle minema, kui kõndima hakkasid.“

„Kust sa seda tead?“

„Üks tädi seal rääkis.“

„Et pidid kohe tööle minema jah.“

„Jaa ... nii jube!“

„Aga kas sa seda tead, et vanasti ei käinud lapsed lasteaias? Nad said kogu aeg olla kodus,“ tuli emale meelde.

„Päriselt või?“

„Muidugi, vanasti polnud lasteaeda üldse olemas. Ja lapsed olid päevad läbi õues, keegi neid eriti ei valvanud ka, nad tegid, mis ise tahtsid. Suvel nad muudkui ujusid ja jooksid mööda metsa ringi. Ja õhtuti laulsid ilusaid laule.“

„Mis nende vanemad siis tegid?“

„Eks ikka tööd, ema tegi süüa ja isa kündis põldu.“

Emal läks kööki ja Kelli jäi üksi. Ta vaatas oma haldjakleepsude-raamatut ja mõtles. Et kas on parem see, kui sul on palju roosasid ja pehmeid asju, või see, kui sa võid muudkui järves ujuda ja metsas joosta. Ta ei teadnudki, mida ta rohkem tahaks.

VANASTI
OLI TAEVAS
SINISEM JA
KAPSAS
ROHEISEM!

Andrus Kivirähk

PRESIDENT KINNAS

Kalamehel kukkus kinnas jääauku. Vajus aeglaselt järve põhja ning kalad kogunesid teda vahtima.

„Tere!” ütles kinnas. „Häid pühi!”

„Tere, tere!” vastasid kalad. „Aga mis pühadest sa räägid?”

„Kas teie siis ei teagi, et täna on Eesti Vabariigi sünnipäev?” imestas kinnas.

„Ei tea,” ütlesid kalad ja ajasid silmad punni. „Mis asi see Eesti Vabariik veel on?”

„No te olete ikka päris rumalad,” pahandas kinnas. „Passite siin jää all ega tea mitte midagi. Kus te enda arvates siis elate?”

„Meie elame järves.”

„Järves küll, aga kus see järv asub? See järv asub Eestis,” õpetas kinnas. „Järelikult te olete ... Noh, kes te olete?”

„Me oleme kalad.”

„Te olete eestlased!” kuulutas kinnas. „Te olete eestlased, elate Eestis ja täna on Eesti sünnipäev. Suur pidu! President kutsub endale külalised ja neid näidatakse televiisoris. Mina alati vaatan, upitan end peremehe taskust välja ja muudkui vahin.”

„Oi, meie pole kunagi presidenti näinud ja tema külalisi ammugi mitte,” kurvastasid kalad. „Meil siin järves pole mitte ühtegi televiisorit. On ainult üks vana autokumm ja kaks tühja pudelit. Neid me ikka vahel vaatame, aga presidenti sealt ei paista.”

„No muidugi, ega siis president pudeli sees ei ela,” seletas kinnas. „President elab lossis. See on kurb küll, et teil televiisorit ei ole. Mis Eesti Vabariigi sünnipäev see selline on, kui ei saa isegi presidenti vaadata!”

Kalad olid ka väga õnnetud, aga siis tuli ühel ahvenal hea mõte.

„Kas sina ise ei tahaks presidendiks hakata?” küsis ta. „Siis me vaataksime sind ja meil oleks ka lõbus.”

„Ega presidendiks ei saa niisama hakata,” vastas kinnas. „President tuleb valida. Ja igaüks üldse ei kõlbagi presidendiks, president peab olema väga tark.”

„Sina oledki tark!” hüüdsid kalad kooris. „Me valime sind! Kinnas presidendiks!”

Kinnas kummardas.

„Tänan teid!” lausus ta. „See on mulle suur au. Tänutäheks kutsun ma teid kõiki endale külla. Te peate minust mööda ujuma ja mina surun teie kõigi kätt.”

„Oh õnnetust!” karjatasid kalad ning puhkesid nutma. „Meil polegi käsi! Mis nüüd saab!”

Kinnas oli algul väheke jahmunud, aga kogus end kiiresti.

„Sellest pole midagi,” ütles ta. „Teeme nii, et ma surun teie sabasid.”

„Kas nii tohib?” uurisid kalad. „Kas päris president ka oma külaliste sabasid surub?”

„Jaa,” vastas kinnas. „Ainult et tal käib väga harva sabaga külalisi. Tavaliselt on tema külalised kätega. Aga kui mõni sabaga inimene siiski juhtub tulema, siis surub ta alati saba.”

Seda juttu rääkides kinnas küll natuke valetas, sest tõele au andes: ta polnud veel kunagi näinud presidendi vastuvõtul ühtegi sabaga inimest. Kuid kalad läksid kinda sõnu kuuldes igatahes palju rõõmsamaks.

„Teeme siis nii,” olid nad nõus. „Suru meie sabasid.”

Ja siis ujusid nad kõik oma uuest presidendist mööda ja kinnas surus nende sabasid ning lausus:

„Palju õnne Eesti Vabariigi sünnipäeva puhul!”

Ilmar Trull **TAGAAJAMINE**

ÕUES VÄRSKE LUME SEES
KALPSAB KAAME LUMEMEES.

OTSE LUMEMEHE TAGA
SUURE LUMELABIDAGA

TORMAB TIGE KOJAMEES.
MIKS TA AJAB TEDA TAGA?

EHK TAHAB PLATSI PUHTAKS LÜÜA
VÕI LIHTSALT NINA ÄRA SÜÜA?

MA TEESKLEN,
ET OLEN
RIKNENUD!

Ilmar Trull **VASTLASÕIT**

HÕISSA VASTLAD! TEEME SÕIDU!
TEEME VASTLASÕIDU VÕIDU.

MILLEST TUNNEB ÄRA VÕITJAD,
MILLEST MUIDU VASTLASÕITJAD?

VÕITJATEL ON PIKAD LINAD,
KAOTAJATEL PIKAD NINAD.

Contra **TELK JA KELK**

TEIE EES MA VEEL EI KELGI –
SUUST EI TULE ÜKSKI PIUKS –
KUI MA TIRIN MÄKKE TELGI
ÜLLATAVAKS VASTLALIUKS!

TELK JA KELK – ON NENDE VAHEL
AINULT TÄHEVAHE PELK,
AGA NAGU PURJEK LAHEL
LENDAB KELGUST MÖÖDA TELK.

KELGUL LAPS VEEL HOOGU ANNAB,
NII ET KINNAS KULUB KÄEST.
MINA LIUGLEN, TUUL MIND KANNAB
LAUSA ÜLES TEISEST MÄEST!

Contra
EESTI TIIGIRIIK

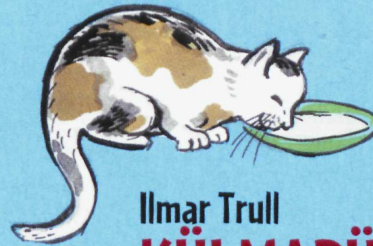
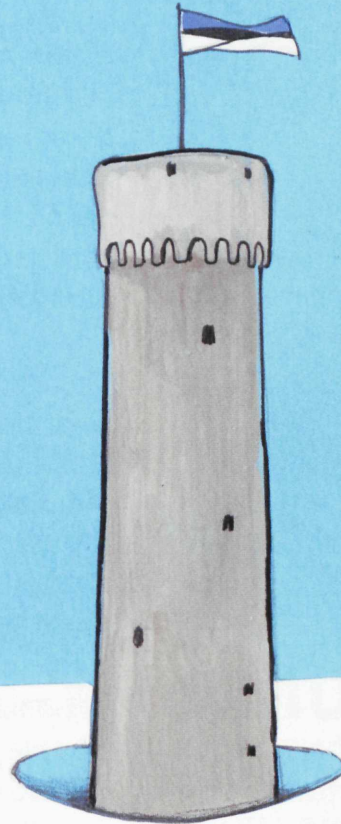
EILE OLI TUIISK NII KANGE,
MATTUS EESTI VABARIIK
TERVENISTI LUMEHANGE –
VÄLJA JÄI VAID ÜKS TORN PIKK.

MUIDU IGAL POOL HANG PAISTAB –
SILE NAGU PÜKSIVIIK –
HANGESÜGAVUSTES LAISKLEB
EESTI INIMESTE LIIK.

KOOLIS SUURE LUME PÜHAD.
TÜHJAD TEATRILAVADKI.
LUME PEAL KUID SOE TUUL MÜHAB
VARSTI SAABUB KEVADKI.

KUI ON LUMEMEHEDE NOHUS.
SULAB VALGE PÜKSIVIIK
JA SIIS IGAS EESTI LOHUS
KÜMBLEB PISIKENE TIIK.

RAHVAGA SIIS KOOS MA KILJUN –
EESTI ON SUUR TIIGIRIIK!
INIMESI ON MEIL MILJON,
IGAÜHEL OMA TIIK!

Ilmar Trull
KÜLMAPÜHAD

MEIL ON TÄNA KÜLMAPÜHAD.
NEED ON ISEVÄRKI PÜHAD.

LIPPU VARDASSE EI AETA,
PIDULAUDA KA EI KAETA.

AGA SEE ON TÄITSA HEA,
ET KOOLI MINEMA EI PEA.

JÄÄAUKU UJUMA MA KA EI LÄHE,
PLIIDILE PAKUN BRIKETTI,

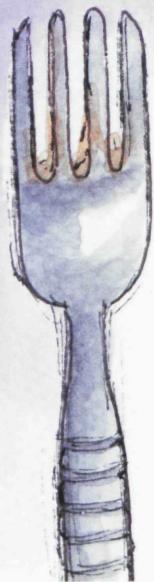
SIIS TÕMBAN KÕRVAKLAPID PÄHE
JA SUKELDUN INTERNETTI.

Kristiina Kass

VASTLAD IIDA-TÄDI JUURES

Kaisal ja Mial on Iida-tädi, kes elab Tartumaal. Õigupoolest on ta isa tädi ja seega tüdrukute vanatädi. Aga keegi ei nimeta teda Iida-vanatädiks, vaid ikka Iida-tädiks.

Iida-tädi on vana ning Kaisa ja Mia arvates väga igav tädi. Ta elab üksi vanas puumajas, kus on igal pool imelik lõhn ja muhklikud, nagisevad voodid ja mitte ühtegi looma. Suvel on seal siiski parvede viisi kärkseid, keda Kaisa ja Mia võidu ajaleherulliga laiaks löövad. Aga talvel pole seal mitte kui midagi huvitavat teha.

Iida-tädil on kambris ehk magamistoas kaks

vana kappi, mis on täis tillukesti koisöödud auke. Suures kapis on Iida-tädi riided. Kapi otsas on vähemalt sada pruuni tükiseepi. Teises kapis on pühapäevanõud ja mitu suurt kotti suhkrut.

Iida-tädile ei meeldi, kui tema kappides sobratakse. Isa on rääkinud, et Iida-tädi on sõjaaja noor. Siis oli puudus seebist ja suhkrust. Nüüd jätkub tal neid küll elu lõpuni, arvab Kaisa. Nad peavad oma käsi ka pesema suure, kandilise tükiseebiga, mis ei taha hästi käte vahel püsida.

Ühel päeval tuleb Iida-tädilt kiri. Ta kutsub pere nädalalõpuks endale külla. Siis on vastlad ja Iida-tädi lubab vastlakukleid küpsetada.

„Nämm, vastlakuklid!” ütleb ema ja limpsab keelt.

Aga Kaisa kirtsutab nina. „Viimati, kui Iida-tädi saia tegi, krõmpsusid munakoored hamba all.”

See on tõsi küll. Iida-tädi ei näe kuigi hästi. Kui ta nõusid peseb, jääb vahel kuivanud sodi kahvliharude vahele.

„Kas me peame sinna minema?” küsib Mia.

„Peame küll. Iida-tädi on vana ja üksik inimene ja me ei käi seal kuigi tihti. Üks nädalalõpp ei võta meil ju tükki küljest.”

Laupäeva hommikul sõidavad Kaisa ja Mia koos ema ja isaga Tartumaale.

Iida-tädi on juba ukssel vastas.

„Tere tulemast!” hüüatab ta rõõmsalt. „Ja vahvid vastlaid!”

Iida-tädi näeb kuidagi teistmoodi välja.

„Sul on vist uued prillid!” kiidab isa.

„On neh. Ostin uued, sest vanadega ei näind

enam midagit.”

„Nüüd näed sa nõusid ka paremini pesta,” ar-
vab Mia.

Iida-tädi ei solvu, vaid hoopis naerab.

„Ma ei peagi enam palju nõusi pesema. Mul
käib nüüd koduhoidja.”

Iida-tädi palub külalised sisse. Ka seal on mis-
ki muutunud.

„Hei,” hüüatab Kaisa, „siin ei haisegi enam!”

„Kaisa!” ütleb ema teravalt. Õnneks ei paista
Iida-tädi Kaisa hüüatust kuulvat.

Iida-tädi pakub külalistele kakaod ja küpsi-
seid.

„Hernesupp on veel pliital ja vastlakukleid
võime pärast koos küpsetada,” ütleb Iida-tädi. Siis
järsku naeratab ta kelmikalt ja teatab tüdrukutele:

„Kambris on midagit, mis võiks teid huvitada!”

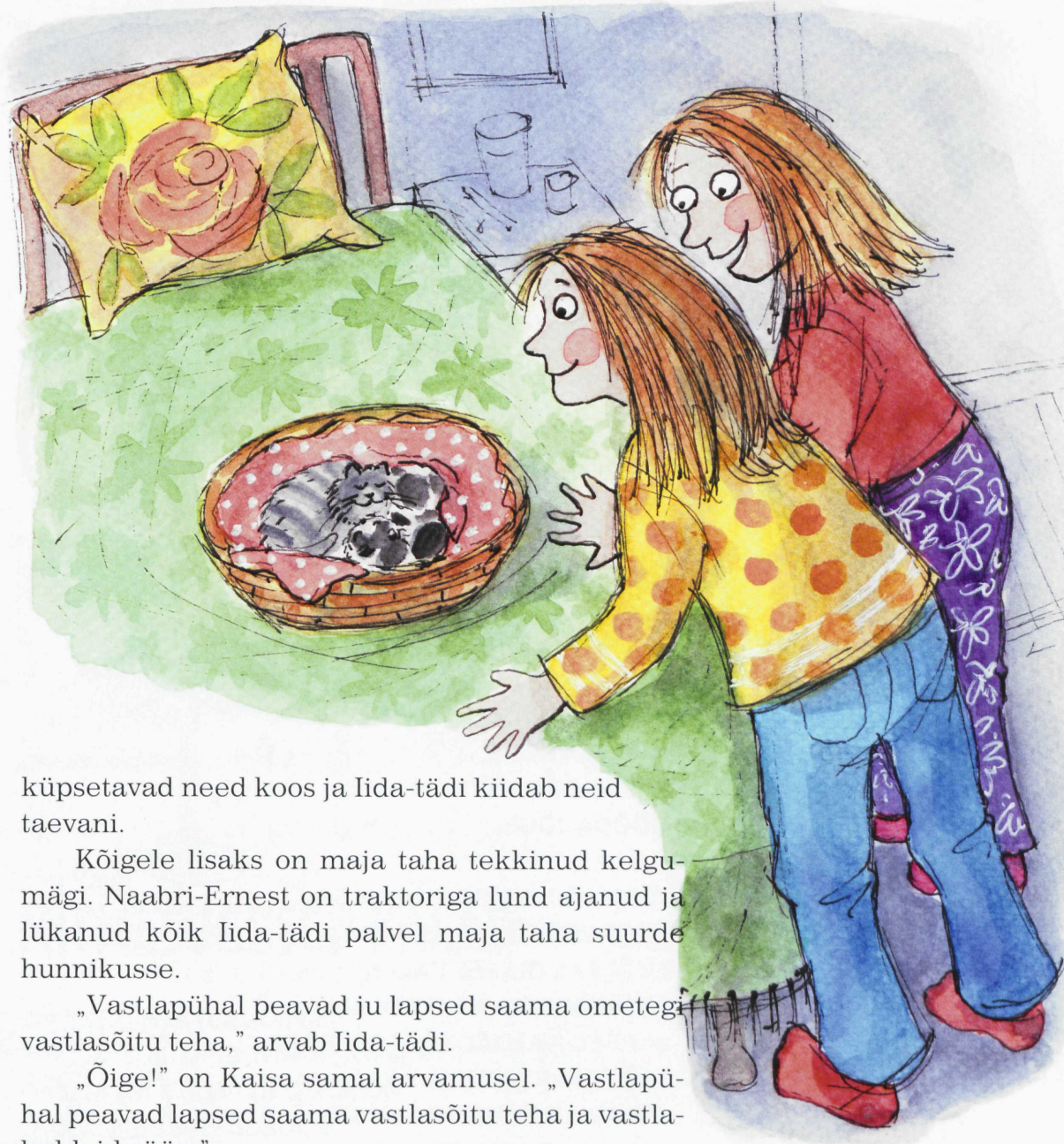
Lapsed lippavad sedamaid kambrisse. Laia
voodi peal on korv ja korvis kaks väikest kassipoe-
ga. Nad magavad parajasti, aga ärkavad üles, kui
Kaisa ja Mia neid silitavad.

„Nii armsad! Vaata, emme!” ütleb Kaisa ja kan-
nab korvi vanematele näha.

„Kas neid sülle tohib võtta?” tahab Mia teada.

„Tohib ikke,” lubab Iida-tädi. „Naabri Ernesti
kass sai pojad ja Ernest mõtles need vaesed ämb-
ri panna. Aga mina ütšin, et ma võiks nad endale
seltsiks võtta. On ju peris vahvad, mis?”

Lõppude lõpuks ei olegi vastlapühad Iida-tädi
juures nii igavad, kui Kaisa ja Mia olid kartnud.
Voodid on küll sama muhklikud kui ennegi, aga
kuklites ei ole munakooretükke. Ema ja tüdrukud

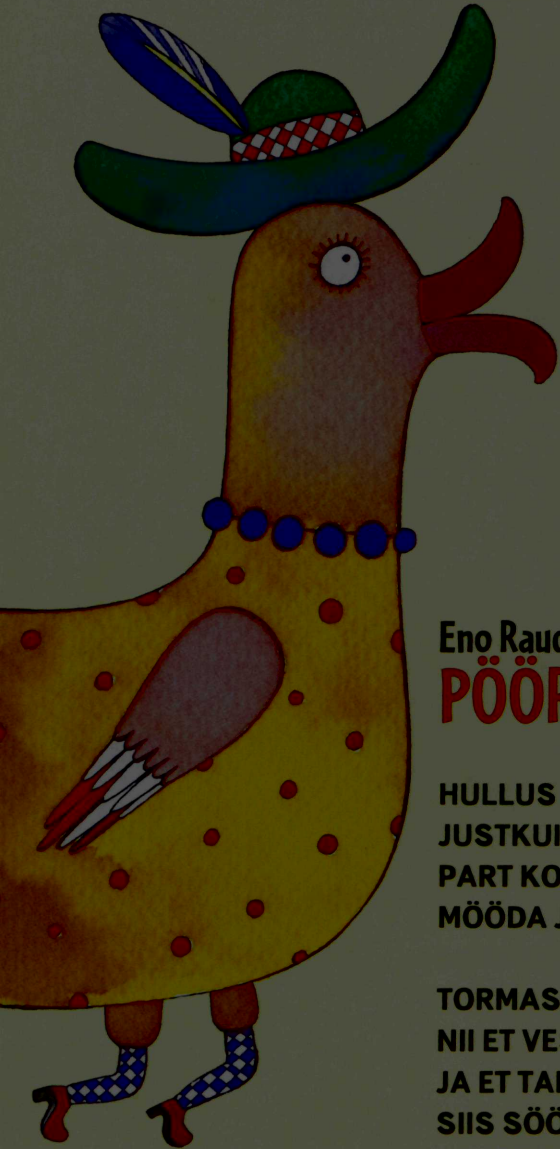
küpsetavad need koos ja Iida-tädi kiidab neid
taevani.

Kõigele lisaks on maja taha tekkinud kelgu-
mägi. Naabri-Ernest on traktoriga lund ajanud ja
lükanud kõik Iida-tädi palvel maja taha suurde
hunnikusse.

„Vastlapühäl peavad ju lapsed saama ometegi
vastlasõitu teha,” arwab Iida-tädi.

„Õige!” on Kaisa samal arvamusel. „Vastlapü-
häl peavad lapsed saama vastlasõitu teha ja vastla-
kukleid süüa.”

„Ja kassipogadega mängida,” lisab Mia rahul-
olevalt.

Eno Raud PÖÖRANE PART

HULLUS TUJUS,
JUSTKUI SÕGE,
PART KORD UJUS
MÖÖDA JÕGE.

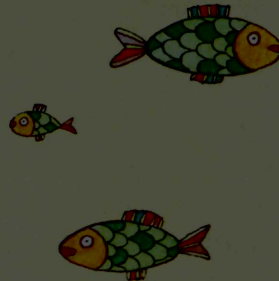
TORMAS HIRMSA TUHINAGA,
NII ET VESI TUISKAS TAGA,
JA ET TAL OLI TEE VALLA,
SIIS SÖÖSTIS ÄKKI VEE ALLA.
LAPSED KALDAL TÕSTSID KÄRA:
„APPI! PART UPPUS ÄRA!”
KUID EI UPPUNUD TA SIISKI,
TEE TAL EDASI VEEL VIISKI.
TORMAS HIRMSA TUHINAGA,
VESI TUISKAS EES JA TAGA.

Eno Raud KALAD KALAL

KORD ÜTLES KALA KALALE:
„KUI LÄHEKS ÕIGE KALALE?”
NING VASTAS KALA KALALE:
„VÕIKS TÕESTI MINNA KALALE.”

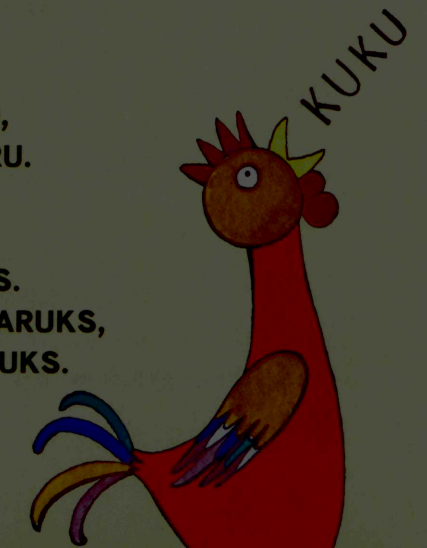
NII LÄKSID KALAD KALALE
JA HEA NEIL OLI
KALAÕNN,
SEST SAAGIKS LANGES
KALAPÕNN,
KES OLI TULNUD SUPLEMA
JA LUPSU LÜÜES HÜPLEMA.

Eno Raud KARU ARUL

ÜLE ARU TÕTTAS KARU,
KUID TA TÕTTAS ÜLEARU
JA ISE KAH EI SAANUD ARU,
KUIDAS KUKKUS KESET ARU.

KUKKUMINE TUJU RIKKUS,
NII ET NUTTKI PEALE TIKKUS.
KUI AGA KARUL NUTT ON VARUKS,
EI PEETA TEDA ÕIGEKS KARUKS.

Eno Raud

KUI POLE KARJAST

KUI KARJAL POLE KARJAST,
KAOVAD LEHMAD KARJAST
JA LAMBAD KAOVAD KARJAST,
KUI KARJAL POLE KARJAST.

Eno Raud

LAMBA MÄÄGIMINE

KORD LAMMAS TULI ÜLE MÄE
JA HÜÜDIS ISE: „MÄÄ, MÄÄ,
MA VÕTAN KOKKU KOGU VÄE
NING MUUDKUI TULEN ÜLE MÄE!”
SIIS LAMMAS JÕUDIS ÜLE MÄE
JA HÜÜDIS ISE: „NÄE, NÄE,
MA VÕTSIN KOKKU KOGU VÄE
NING TULIN TÕESTI ÜLE MÄE
JA MUUDKUI HÜÜDSIN: „MÄÄ, MÄÄ!”

Eno Raud

KUKELAUL

KUI KUKEL LAULUST PAISUB PÕU,
SIIS RÕÖMSALT RÕKKAB KODUÕU
JA VASTU KAJAB METSATUKK.
VÕI KIREB SEAL EHK TEINE KUKK?

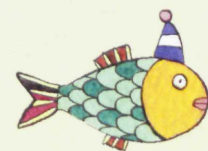
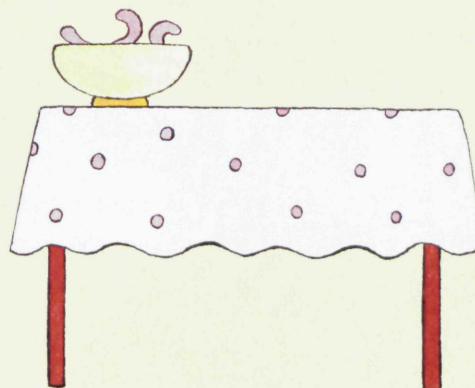
KIKERIKIIII!

Eno Raud

SIILID PEAVAD NÕU

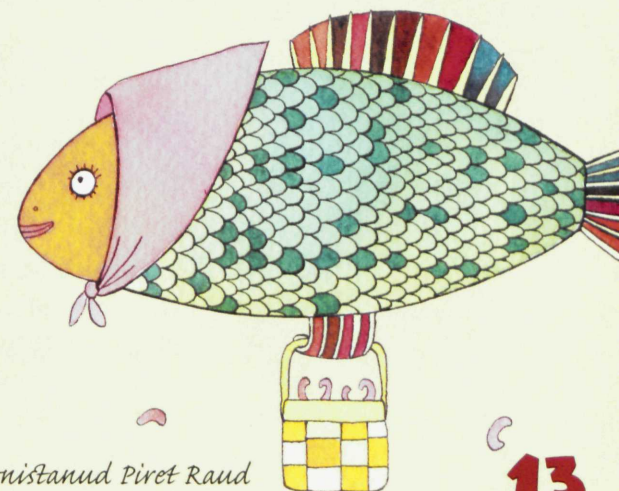
SEAL, KUS SAHISEVAD HAAVAD,
SIILID TIHTI KOKKU SAAVAD
JA PEAVAD OMAVAHEL NÕU,
ET KUS KÜLL ON SEE PIIMANÕU,
KUST VIDEVIKUS ÕHTU EEL
VÕIKS PISUT PIIMA JUUA VEEL.

Eno Raud

MITMESUGUSED KALAD

ON KALU MITMESUGUSEID,
JÕE KALDAL ÕPID TUNDMA NEID.
NÄE, MÕNI KALA LUPSU LÖÖB
JA MÕNI USSIKESI SÖÖB
JA MÕNI UJUB ÜMBER ÕNGE,
ENT KUIDAGI EI SATU ÕNGE.

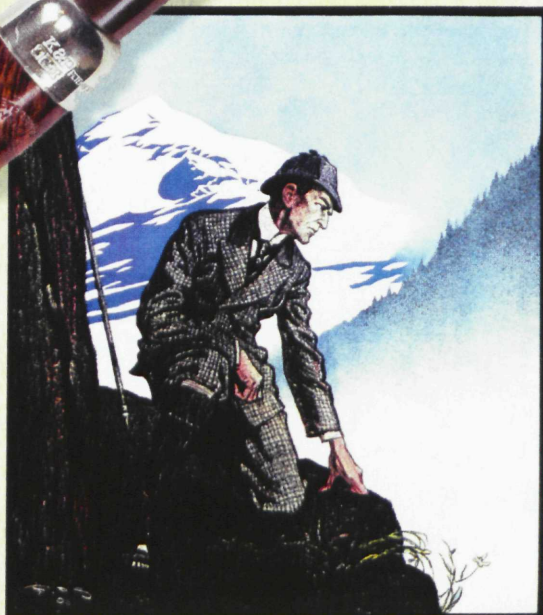

Joonistanud Piret Raud

MAAILMA KUULSAMAD DETEKTIIVID

PIIP – DETEKTIIVI
USTAV ABILINE

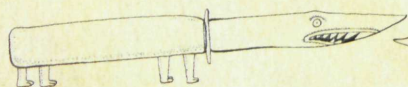

VANA AJA DETEKTIIV
SHERLOCK HOLMES ŠVEITSIS

HERCULE POIROT
NÄITLEJA DAVID SUCHETI
KEHASTUSES

„Veri! Ei mingit kahtlust!”
Ta vaatas punast plekki läbi suuren-
dusklaasi. Siis lükkas ta piibu teise
suunurka ja ohkas. Loomulikult oli
see veri. Mis muud saigi põidlasse
lõigates välja tulla?

NUGA
ON PÄTI
USTAV
ABILINE!

Kes veel pole aru saanud, siis need on Astrid Lindgreni raamatu „Meisterdetektiiv Blomkvist” algusread. Kalle Blomkvist, unise Rootsi väikelinna koloniaalkaupade poodniku poeg, unistab detektiiviametist. Tal on tuline kahju, et pole ilmale tulnud Londoni urgastes või Chicago kurjategijate keskel, kus tapmine ja paugutamine kuuluvad kõige igapäevasemate asjade hulka. Selle asemel peab ta leppima karmi tegelikkusega. See tähendab eluga kõige igavamad sorti linnas, kus ainuke päti moodi tegelane on lonkur Fredrik, kelle konstaabel Björk igal laupäeva õhtul soolaputkasse viib.

Ent kuna Kalle on oma kolmeteistkümnele eluaastale vaatamata väga hea detektiiv, õnnestub tal avastada päris mitu korralikku kuritegu. Kust Kalle aga detektiivide värki õpib?

Arvata on, et raamatutest. Selliseid raamatuid, mis räägivad kuritegude avastamisest, nimetatakse kriminaalromaanideks ehk lühemalt öeldes krimkadeks. Kohe „Meisterdetektiivi” alguses saab lugeja väikese nimekirja Kalle Blomkvisti kangelastest. Kaks neist on tuntud ka Eestis – Sherlock Holmes ja Hercule Poirot*.

*Loe: erküül puaroo, šerlok holms

Väikest ülespidi keeratud vuntsidega belgia detektiivi Hercule Poirot’d ja tema abilist kapten Hastingsit peaksid sa tänu hiljuti teleris näidatud seriaalile tundma. Kuid vaat et rohkem tähelepanu väärib mister Sherlock Holmes – kõigi tänapäeva detektiivide väärikas esivanem. Tema on nii kuulus kuritegude avastaja, et Inglismaa pealinnas Londonis tegutseb suisa muuseum, mis asetseb tema raamatujärgses elukohas Baker Streetil.

Esimene lugu, mis pajatab Sherlock Holmesi seiklustest, kannab pealkirja „Etüüd punases” ja ilmus 1887. aastal. Loo autor on inglise kirjanik Arthur Conan Doyle, lugu ise aga kirja pandud detektiivi sõbra doktor Watsoni suu läbi,

KELL JA SUURENDUSKLAAS
ON DETEKTIIVILE ÜLIMALT
VAJALIKUD.

DETEKTIIV SHERLOCK HOLMES –
JEREMY BRETT

kes väga paeluvalt kirjeldab oma korterinaabit.

„Juba tema väline isik oli niisugune, et köitis ka kõige juhuslikuma vaataja tähelepanu. Ta oli tublisti üle kuue jala (1,85 meetrit) pikk ja nii kõhn, et näis veelgi pikemana. Ta silmavaade oli terav ja läbitungiv

DETEKTIIVI PEAKATE

/---/, õhuke kullinina andis kogu ta näole erksa ning otsustava ilme ja etetungiv kandiline lõug osutas tugevale iseloomule. Ta käed olid alati tindised ja kemikaalidest plekilised, kuid puudutused siiski harukordselt õrnad, nagu mul sageli oli võimalus tähele panna, vaadeldes, kuidas ta oma hapraid katseriistu käsitses.”

Doktor Watsonis tekitab uudishimu Holmesi amet – ta teab õige palju mürkidest, tunneb hästi keemiat, anatoomiat ja näib mäletavat kõigi käesoleval sajandil toimepandud hirmutegude üksikasju. Ta mõistab hästi mängida viiulit, aga ka kakelda, püstolist lasta ja poksida. Peagi selgub, et Holmes on nõuandja-detektiiv. See on väga peen amet – mees, kes annab nõu eriti keeruliste mõistatuste puhul. Watson hakkab Holmesiga kaasas käima ja paneb kirja kõik, mida näeb.

Lood Sherlock Holmesist said kuulsaks otsekohe. Conan Doyle, kes oli elukutselt arst nagu Watsoni, kirjutas Holmesi-lugusid neljakümne aasta jooksul, oma surmani välja. Korra lasi ta oma detektiivil isegi hukkuda, kuid lugejate tungival nõudmisel äratas mehe uuesti ellu. Lõpuks jäi Holmes neljakümne kaheksa aasta vanuselt pensionile – läks maale mesilasi kasvatama. Doktor

Watson abiellus aga kena väikese naisterahvaga, kes ühel päeval tuleb kuulsalt detektiivilt nõu küsima.

Vaatamata väarikale vanusele on Sherlock Holmesi lood kuulsad ka tänapäeval. Lugusid on tõlgitud 83 maailma eri keelde, mõistagi on need olemas ka eesti keeles. Kuid see pole veel kaugeltki kõik.

Asi on selles, et Sherlock Holmes mõjutab juba ainuüksi oma olemasoluga kõiki neid nutikaid detektiive, kes tulevad pärast teda. Nagu ka doktor Watsonist sai väga paljude ausate, kuid lihtsamelsete abiliste eelkäija.

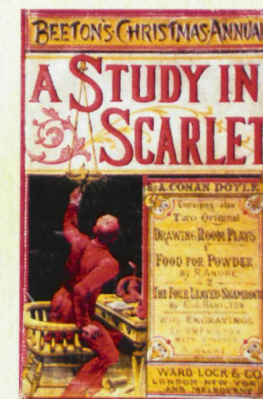
Pärast Sherlock Holmesi lugusid muutusid kriminaalromaanid väga menukaks ning see menu püsib muutumatuks meie päevini välja. Ja mitte seetõttu, et lugejatele kangesti meeldiks koledad roimad ja muud pättused – neile lihtsalt meeldib lahendada mõistatusi. Mida keerulisem, seda põnevam, eks?!

Ilona Martson

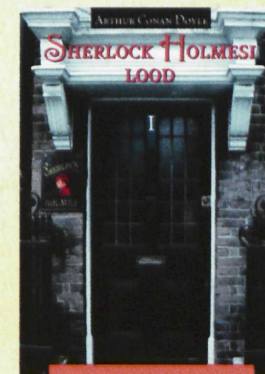
Järgmine kord külastab Täheke Sherlock Holmesi elupaika Londonis Baker Streetil.

ÜKS DR. WATSONI
REVOLVRITEST
SHERLOCK
HOLMESI
MUUSEUMIS

ESIMENE SHERLOCK
HOLMESI LUGU ILMUS 120
AASTAT TAGASI.

SHERLOCK HOLMESI
LOOD EESTI KEELES

PALJU SÕPRU HÄID

Mul palju sõpru häid, neid palju olen näind. Üks tervitab hei, hei ja teine jou, jou, jou. Ma tahan teada neid veel kaua, kaua. Hei!

Triinu Läst, 4. kl, Kadrioru Saksa gümnaasium

TAGURPIDI KALMER

Elas kord luuletaja Kalmer. Ta oli väga töökas – kogu aeg aina luuletas ja luuletas. Ühel päeva juhtus temaga midagi imelikku. Kalmer hakkas kõike tagurpidi tegema. Enda kohta ütles ta Remlak, nõusid pesi nii, et määris need kokku sopaga. Eriti raske oli särginööpide kinipanemine, sest särk oli ju seljas tagurpidi. Tema luuletusedki algasid lõpust.

Ühel päeval kutsus Kalmer endale külalise. Kui külaline sisse astus, hakkas ta Kalmeri tagurpidiseid asju nähes muretsema. Ta otsustas sõbra juurde jääda ja tema eest hoolitseda.

„Mis su nimi oligi?“ küsis külaline justkui

Joonistanud Alexandra Sponkolts (8 a), Viimsi

Kalmerit kontrollides. „Remlak,“ kostus selgelt Kalmeri suust. „Ahaa, minu meelest oli su nimi varem Kalmer ja see kõlas palju paremini,“ ütles külaline.

Külaline mõtles, mida teha. Mõtle misest oli vähe kasu ja ta otsustas järele vaadata targast raamatust. „Siin see ongi,“ hüüdis ta. „Tuleb teha kummeliteed ja lisada ristikehina. Keeruliseks teeb toimingut vaid see, et sobivaid taimi tuleb korjata haldjametsast.“

Külaline läsksi haldjametsa. Kas sa kujutad ette, ei mingit vaeva, ristikehin oleks nagu ise tema juurde tulnud! Ta keetiski vee, lisas sinna kummelit ja ristikehina ning valas Kalmerile tublit jooki kohe suure kruusitäie.

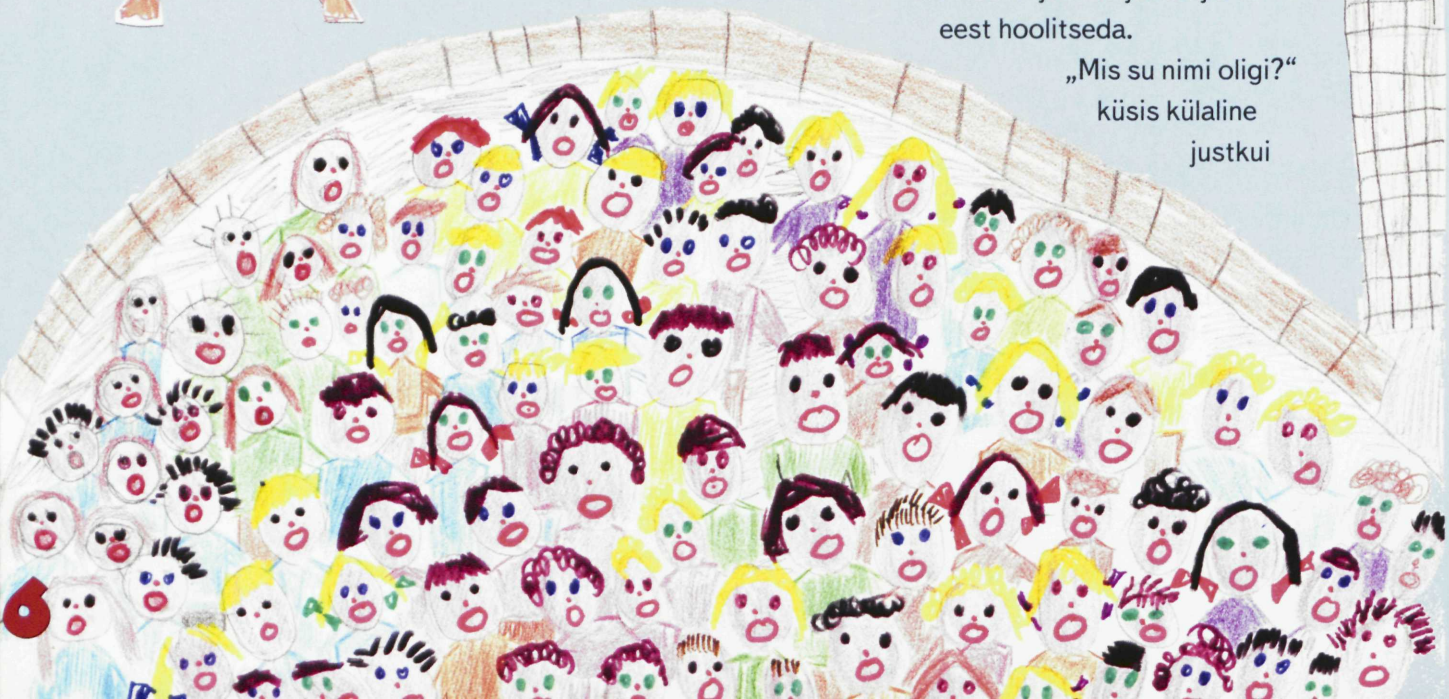
Kalmer jõi, vahepeal luuletas ja jõi jälle, kuni kruusil põhi peal. „Mis su nimi on?“ küsis külaline. „Rem..., Rem... Kalmer muidugi, nagu sa ise ei teaks!“ vastas tagurpidi Kalmer. „Oi kui tore! Kuidas sa seda küll tegid,“ imestas luuletaja.

„Täna on sõbrapäev. Selleks ju sõbrad ongi, et aidata,“ vastas külaline ja muheles.

Nii sai tänu sõbrale Remlakist taas Kalmer ja kõik tema tagurpidised teod pöördusid õiget pidi. See meeldis Kalmerile väga!

Anette Lille Pölluste, 2. kl, Pärnu Koidula gümnaasium

Joonistanud Rainer Kõlu (6 a), Tallinn

SÖBRAPÄEVA ŠOKOLAADIKOMMID

14. veebruaril on sõbrapäev. Selleks puhuks meisterdavad Hans ja Grete šokolaadikomme. Proovi sinagi!

Vaja läheb:

- *paberist kommivorme (muffinivormide sarnased, aga väiksemad),
- *valget ja tumedat šokolaadi,
- *rosinaid, pähkleid või nonparellisid (soovi korral),
- *suurt potti ja väikest sangaga potti,
- *teelusikat ja vaagnat, pikka väävlita tikku või peent pulka,
- *tugevat värvilist paberit, läbipaistvat paberit ning ilusat paela kingi pakkimiseks.

Tee nii:

Pane kommivormid vaagnale kahekordselt, siis ei lähe need šokolaadi raskuse all vormist välja.

1. Lase vesi potis keema.
2. Võta väiksem sangaga pott ja pane vette nii, et vett sinna sisse ei satuks.
3. Pane anumasse tume šokolaad ja sega, kuni see on sulanud.
4. Pane vormid väikese lusikaga poole-nisti täis.

5. Kui soovid, pane sulanud šokolaadi sisse 1-2 rosinat või pähklit.
6. Pese šokolaadine anum puhtaks ning aseta tagasi vette.
7. Pane sulama valge šokolaad.
8. Kalla vormid peaaegu täis.
9. Lase kommidel paar tundi jahedas tahkuda.
10. Sulata uuesti tumedat šokolaadi ja nirista peene pulgaga (nt väävlita pikk tikk) kommidele ükshaaval tähtedest oma sõbra nimi.
11. Pane nimetähtedega kommid kõrvuti ja löika tugevast värvilisest paberist õiges moodsus alus. Alusele kirjuta sõbrale ilus kiri või luuletus ja pane kommid peale.
12. Paki kingitus läbipaistvasse paberisse.

HEAD SÖBRAPÄEVA!

Kommid meisterdas Kris Leinatamm, pildistas Aleks Peetson restoranist Baieri Kelder

ŠOKOLAADI SULATAMINE

KOMMIVORM TUMEDA ŠOKOLAADIGA

KOMMIVORM VALGE ŠOKOLAADIGA

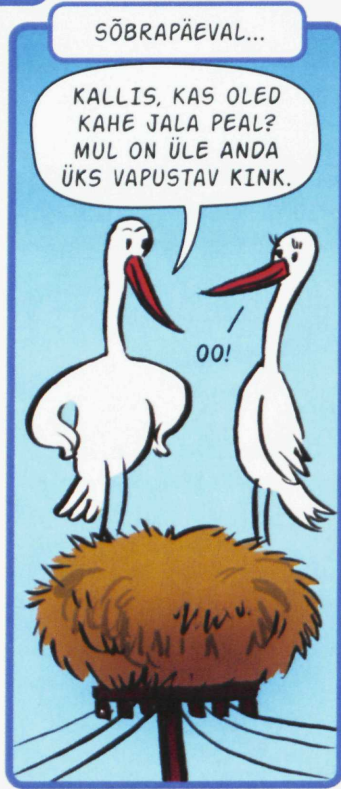

TÄHE TEGEMINE

Mitmele sõbrale tegid sina šokolaadikomme? Kirjuta, kuidas sul nende valmistamine läks!

Saada vastus Tähekesse toimetusse (Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn) enne 20. veebruari!

Vastajate vahel läheb loosi võimalus värvida koos nelja sõbra ja vanematega lihavõtmune ja süüa pannkooke Baieri Keldris.

KUI KAUA ON EESTLASED EESTI MAA PEAL ELANUD?

Sellele võib vastata mitut moodi. Kui eestlased on need inimesed, kes elavad Eestimaal, siis arvatakse et mõned inimesed, näiteks loomade järel rändavad jahimehed, võisid Eestisse sattuda kohe pärast jää sulamist. See on umbes 10 000-12 000 aastat tagasi.

Mõned teadlased arvavad, et siis saabusid ka eestlased. Teised aga arvavad, et need inimesed, kes on sarnasemad praeguste eestlastega ja rääkisid eesti keelega sarnasemat keelt, jõudsid Eestisse umbes 5000 aastat tagasi. Teadlased vaidlevad ka selle üle, kust nad õieti tulid. Vanasti arvati, et eestlased tulid idast, nüüd aga räägitakse, et hoopis lõunast.

MIKS EESTIL JA SOOMEL ON ÜKS JA SAMA HÜMN?

1848. aastal kirjutas soome luuletaja Johan Runeberg rootsi keeles luuletuse „Meie maa”. Samal aastal kirjutas Soomes elav sakslane Fredrik Pacius laulule meloodia ja esimest korda lauldi seda üliõpilaste kevadpeol. Aastatega sai laul populaarseks, kuid tegelikult pole Soome seadustes üldse kirjas, et just see laul on nende hümn.

Johann Voldemar Jannsen kirjutas samale meloodiale eestikeelsed sõnad ja laulu „Mu isamaa, mu õnn ja rõõm” lauldi esimesel laulupeol Tartus 1869. aastal. 1920. aastal sai sellest Eesti riigi hümn. Nii on tegu soomlaste lauluga, aga hümnina on seda eestlased kauem kasutanud. Mõnikord tekitavad kahe riigi samasugused hümnid segadust ja nii räägitakse vahel Soomes, et neil oleks vaja uut hümnit.

Joonistanud Anni Mäger

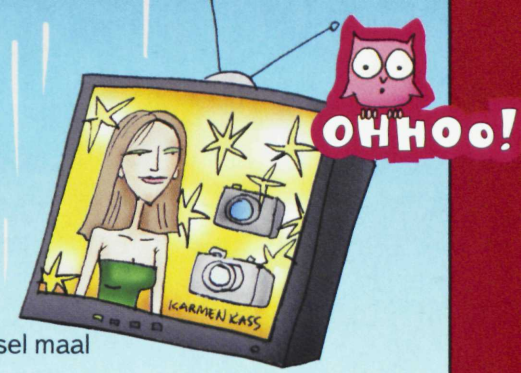

KES ON KÕIGE KUULSAM EESTLANE?

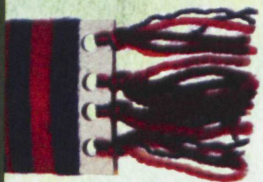
Ühel maal võidakse kõige kuulsamaks pidada üht ja teisel maal hoopis kedagi teist. Näiteks soomlased tunnevad meie suusatajaid, aga ameeriklane või hiinlane pole neist kuulnudki. Kui meie laulja on Eurovisiooni lauluvõistlusel, siis näevad teda kolm minutit miljonid inimesed, aga järgmisel päeval ei mäleta teda enam peaaegu mitte keegi.

Kõige kuulsamad on need inimesed, kes on sageli televisioonis või ajalehtedes – need on poliitikud, sportlased ja näitlejad. Kõige kuulsam Eesti poliitik oli meie president Lennart Meri. Väga palju teatakse ka modellina kuulsaks saanud Carmen Kassi. Muusikutest on kuulsaim helilooja Arvo Pärt. Ja kui Gerd Kanter võib-olla võidab Pekingi olümpial kulla, siis on ka tema üks kuulsamaid.

Tauno Vahter

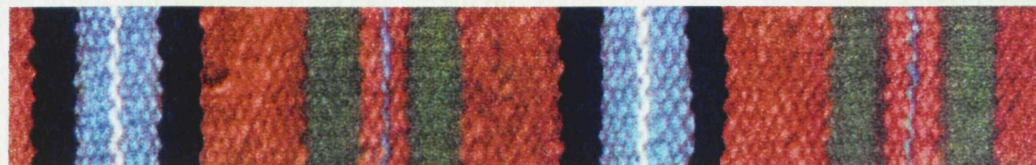

RAHVUSVÄRVIDES KÄEPAELAD JA JÄRJEHOIDJAD

Vanasti näitasid Eesti rahvariided, kust nende kandja pärit on – millisest Eestimaa paigast ning piirkonnast. Tänapäeval kantakse rahvariideid harva. Samas võib ka vaid rahvariiete ainetel tehtud käepaela või järjehoidjaga anda märku sellest, kust keegi pärit on. Käepaelu ja järjehoidjaid võib meisterdada näiteks rahvariideseelikute triibustike järgi – enne tuleb muidugi rahvariideid tutvustavast raamatust uurida, milline on sinu piirkonna muster. Aluseks võib võtta ka Eesti Vabariigi lipul olevad sinised, mustad ja valged triibud. Aga kui vastavat värvi lõnga kodus ei juhtu olema, võib ka ise mustri välja mõelda!

Sul läheb vaja papitükki, kääre, joonlauda, augurauda ja eri värvi lõnga (näiteks sinist, musta ja valget).

HARJU -MADISE KIHELKONNA RAHVARIIDESEELIKU TRIIBUSTIK

RÕUGE KIHELKONNA RAHVARIIDESEELIKU TRIIBUSTIK

KÄRLA KIHELKONNA RAHVARIIDESEELIKU TRIIBUSTIK

Joonised raamatust „Eesti rahvarõivad“, Tartu 1938

LINDA KOREINIK (5 A)
JA KÄEPAELAD

KÄEPAELA VALMISTAMINE

*Lõika papist välja 2 cm laiune ja 15 cm pikkune riba.

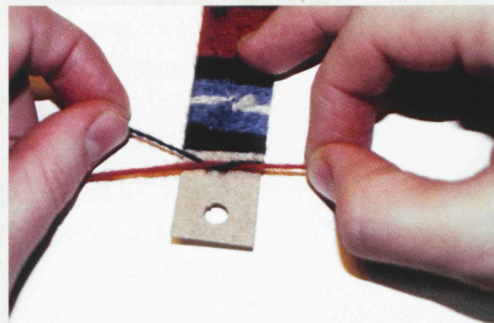

LÕNGA KERIMINE ÜMBER PAPI

*Riba otstesse tee sidumisnööride kinnitamiseks augurauaga augud.

*Võta värvilised lõngad ja hakka neid soovitud mustri järgi ümber papi-riiba kerima.

*Lõnga algusots kinnita papi-riiba külge liimiga (soovitavalt PVA-liimi-ga). Värvide vahetamisel sõlmi käepaela

ÜHT VÄRVI LÕNGA SÕLMIMINE TEIST VÄRVI LÕNGA KÜLGE

*Lõika papist välja 5 cm laiune ja 20 cm pikkune riba.

*Riba ühte otsa tee narmaste kinnitamiseks augurauaga 3–4 auku.

*Võta värvilised lõngad ja hakka

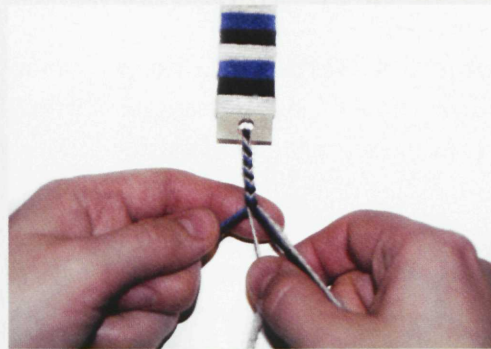

NARMASTE KINNITAMINE JÄRJEHOIDJA KÜLGE

tagumisel küljel üht värvi lõng teist värvi lõnga külge. Kui oled lõnga ümber papi kerimise lõpetanud, liimi lõngaots taas papi külge.

*Käepaela sidumiseks ümber käe kinnita augurauaga tehtud aukudesse kas punutud nöör või värviline lõng.

SIDUMISNÖÖRI PUNUMINE

neid soovitud mustri järgi ümber papi-riiba kerima. Lõnga otsad kinnita nii, nagu on õpetatud käepaela tegemise juures.

*Kõige lõpuks sõlmi järjehoidja ühte otsa tehtud aukude külge narmad.

Meisterdamist õpetas Tuuli Tubin.

„Juku!” pahandab ema pojaga. „Hommikul oli kapis kaks vastlakuklit, kuid nüüd on ainult üks. Kuidas sa seda seletad?”
 „Ma ei tea,” vastab Juku kurvalt. „Küllap oli nii pime, et ma teist ei näinud.”

„Isa, millal vastlapäev tuleb?” pärib Juku.

„Tont seda teab!”

„Aga kui vanaks saab Eesti Vabariik?”

„Ei tea!”

„Isa ... aga miks ...”

„Aitab!” katkestab ema, „Isa on väsinud.”

„Pole midagi,” lausub isa. „Las poiss küsib – kes talle ikka peale lihase isa kõike selgitab!”

Vanatädi näeb Jukat hilisel öhtutunnil pargipingil istumas.

„Kas su isa-ema teavad, et sa nii hilja väljas oled?”

„Aga kas sinu mees teab, et sa öhtusel ajal pargis võõraid mehi tülitad?”

Arst: „Keel välja, väike sõber! Veel rohkem! Päris välja!”

Juku: „Ei šaa, ta on tagumišt otša pidi šuuš kinni!”

Juku läheb isaga jalgpallivõistlustele.

„Issi, kas jalgpallureid võib igäiks osta?”

„Miks sa seda küsid” imestab isa.

„No milleks neil muidu hinnad on seljale joonistatud?”

„Vanaema, sa räägid alati, et kurjusele peab vastama headusega.”

„Nii see on, Juku.”

„Anna siis kümme krooni – ma istusin su prillid katki!”

Kolm kassi kohtuvad katusel, kaks neist on tavalsed, kolmas aga lonkab, sest tal on ainult kolm käppa. Kassid arutavad, kust süüa saaks.

„Lähme McDonaldsisse!”

pakub esimene.

„Ei saa – raha pole,”

kahetseb teine.

„Ärge kurvastage, poisid!”

hüüab kolmas, „Lähme vorstivabrikusse – mul on seal käpp sees!”

Karu kõnnib talvel metsas ringi.

Jahimees küsib. „Karu, miks sa ei maga?”

„Ma jõin sügisel kohvi.”

„Mis see on – paar mustasid ukse juures?” küsib õpetaja.

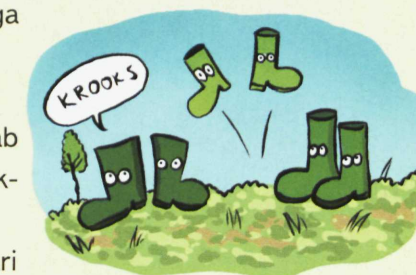
Vaikus.

„Oh teid, see on ju paar saapaid! Aga mis on neli musta ukse taga?”

Jälle vaikus.

„See on ju kaks paari saapaid,” ohkab õpetaja. „Aga mis on roheline, krooksub ja elab soos?”

Juku tõstab käe ja hüüab: „Kolm paari saapaid!”

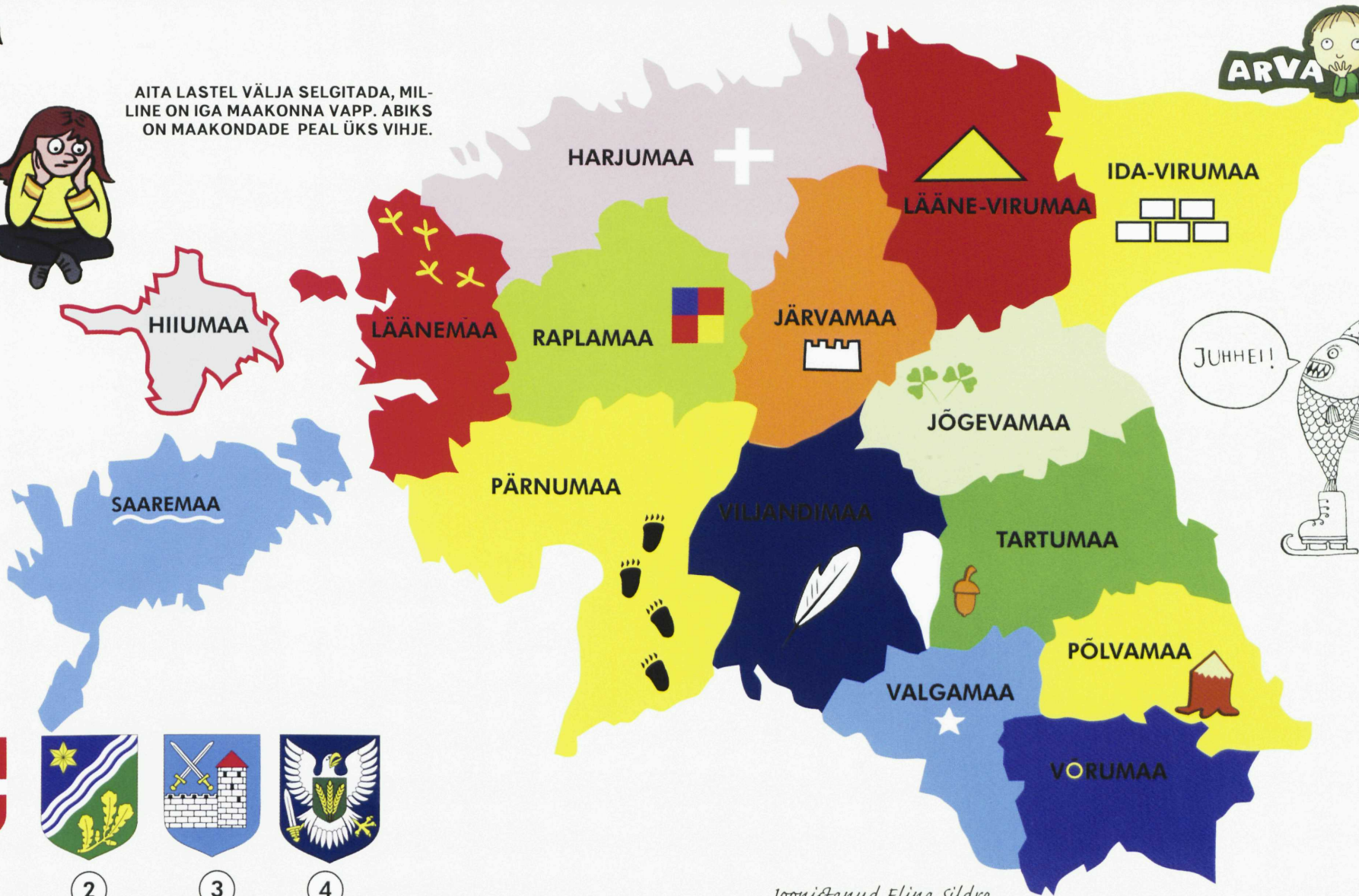

Joonistanud Elina Sildre

AITA LASTEL VÄLJA SELGITADA, MIL-
LINE ON IGA MAAKONNA VAPP. ABIKS
ON MAAKONDADE PEAL ÜKS VIHJE.

ARVA ÄRA!

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

Joonistanud Elina Sildre

Tähekesse toimetuse ootab vastuseid 18. veebruariks meiliaadressil ristsona@taheke.ee või postkaardil aadressiga Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn. Lahendajate vahel loositakse välja DVD „Kollide kompanii“.

JAANUARIKUU „ARVA ÄRA!“ VÖITJA ON FREDY VIRRIT VIIMSIST.

LEGO

Castle II

Uudis!

Tume vari läheneb idast. Oela võluri skelettide armee koos hirmuäratavate draakonitega on ründamas lääne häid inimesi. Siin on ainult üks väljapääs - hea kuninga ja tema vaprad rüütlid! Hea ja kurja võitlus on alanud. Kes jääb peale?

Kes abistab hirmuäratavaid draakoneid?

Õige vastus tähistab ristiga

- Õel Luukered Mustad
võlur linnud

Nimi _____
Address _____

HIND 20 KROONI

